

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, luty 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/15/2010

DOBROCZYNNOŚĆ W POLSCE



Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Z naszych dotychczasowych badań wynika, że choć zdecydowana większość Polaków nastawiona jest prospołecznie i opowiada się raczej za solidarnością międzyludzką niż walką o własne interesy, wierząc przy tym, że wspólne działanie na rzecz swojego środowiska może być skuteczne i przynieść lokalnej społeczności wymierne korzyści, tylko jedna piąta (20%) angażowała się w ubiegłym roku w dobrowolną i nieodpłatną pracę dla dobra swojego środowiska, kościoła, osiedla, wsi, miasta lub osób potrzebujących, a jedynie co szesnasty (6%) pracował jako wolontariusz¹. Z drugiej jednak strony Polacy znani są z masowych zrywów i zbiórek pieniędzy oraz darów na rzecz potrzebujących (w kraju i za granicą), i to zarówno w obliczu kataklizmów (wojny, powódzie, trzęsienia ziemi), jak i przy okazji licznych, często regularnych akcji charytatywnych typu Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom czy innych o większym lub mniejszym zasięgu. W ostatnim czasie mieli możliwość wsparcia centrów onkologii dziecięcej w całym kraju w ramach XVIII Finału WOŚP, a także okazania swojej solidarności z mieszkańcami Haiti, których dotknęło tragiczne w skutkach trzęsienie ziemi. I po raz kolejny w imponujący sposób skorzystali z tych możliwości.

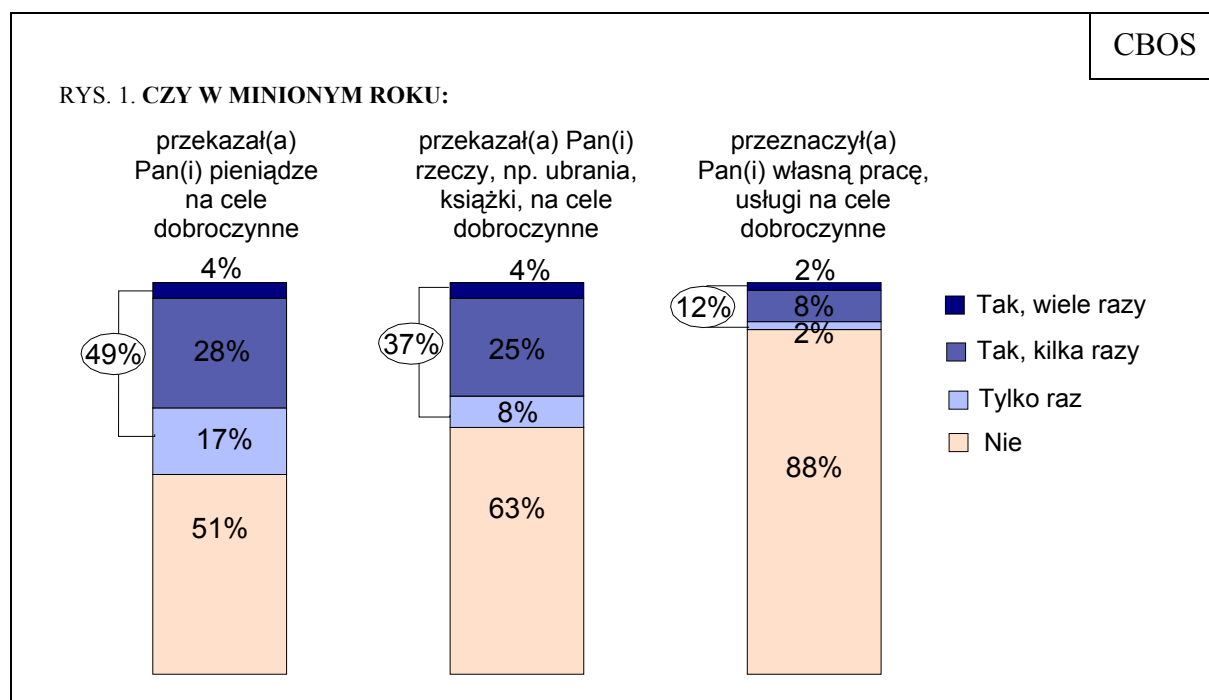
Otwartość na problemy innych oraz gotowość niesienia pomocy to istotne elementy społeczeństwa obywatelskiego. Kontynuując nasze badania dotyczące angażowania się obywateli w sprawy kraju oraz lokalnych społeczności² postanowiliśmy sprawdzić, w jakim stopniu Polacy wspomagali potrzebujących w 2009 roku, jak ich działalność charytatywna przekłada się na zaangażowanie w pracę dla dobra społeczności lokalnej, a ponadto – jak kształtuje się i zmienia obraz polskiej dobroczynności w nieco szerszym zakresie niż tylko finansowe czy rzeczowe wspieranie potrzebujących.

¹ Zob. komunikat CBOS „Działalność społeczna Polaków”, styczeń 2010 (oprac. Rafał Boguszewski).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (236) przeprowadzono w dniach 7–13 stycznia 2010 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

POMOC FINANSOWA, RZECZOWA I USŁUGOWA

Z uzyskanych deklaracji wynika, że w minionym roku większość Polaków (58%) starała się w jakiś sposób pomagać osobom potrzebującym. Blisko połowa (49%) co najmniej raz przekazała pieniądze na cele dobroczynne, ponad jedna trzecia (37%) udzieliła pomocy rzeczowej, np. przekazując potrzebującym ubrania lub książki, a co ósmy dorosły Polak (12%) przynajmniej raz bezinteresownie poświęcił innym własną pracę lub ofiarował swoją usługę.



Mimo stosunkowo dużej otwartości Polaków na problemy potrzebujących z roku na rok systematycznie maleje liczba osób, które udzielają pomocy rzeczowej (od roku 2007 ich odsetek zmniejszył się o 8 punktów) oraz przeznaczają na cele dobroczynne swoją pracę lub usługi (od roku 2008 ich liczba zmalała z 19% do 12%). Po odnotowanym rok temu istotnym wzroście zmniejszył się również (o 5 punktów) odsetek respondentów deklarujących finansowe wspieranie akcji charytatywnych. Obecnie ich liczba jest taka sama jak w 2007 roku (49%). Mniejsza hojność w tym względzie może wynikać z bardziej racjonalnego wydatkowania pieniędzy w 2009 roku, spowodowanego obawami przed skutkami światowego kryzysu gospodarczego dla naszego kraju.

Tabela 1

Czy w minionym roku:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	2007		2008		2009		2010	
	w procentach							
– przekazał(a) Pan(i) pieniądze na cele dobroczynne?								
Tak, wiele razy	3		4		5		4	
Tak, kilka razy	32	49	25	43	31	54	28	49
Tylko raz	14		14		18		17	
Nie	51	51	57	57	46	46	51	51
– przekazał(a) Pan(i) rzeczy, np. ubrania, książki, na cele dobroczynne?								
Tak, wiele razy	5		4		5		4	
Tak, kilka razy	30	45	28	44	26	40	25	37
Tylko raz	10		12		9		8	
Nie	55	55	56	56	60	60	63	63
– przeznaczył(a) Pan(i) własną pracę, usługi na cele dobroczynne?								
Tak, wiele razy	-		3		2		2	
Tak, kilka razy	-	-	10	19	9	15	8	12
Tylko raz	-		6		4		2	
Nie	-	-	81	81	85	85	88	88

Jak wynika z deklaracji, w minionym roku ponad dwie piąte ankietowanych (42%, o 3 punkty procentowe więcej niż w roku 2007 i o 6 punktów więcej niż w 2008) w żaden omawiany sposób nie wspomogło potrzebujących. Nieco ponad jedna czwarta dorosłych Polaków (26%) w ubiegłym roku udzielała się charytatywnie na jeden z trzech powyższych sposobów, niemal tyle samo (25%) pomagało potrzebującym na dwa różne sposoby, a tylko 7% ogółu ofiarowało zarówno pieniądze, dobra materialne, jak i własną pracę. Średni wskaźnik zaangażowania Polaków w pomoc charytatywną potwierdza nieznaczne zawężenie zakresu wsparcia udzielonego w minionym roku w stosunku do lat poprzednich.

Tabela 2

Liczba form pomocy charytatywnej	Zaangażowanie w pomoc charytatywną w latach:		
	2007	2008	2009
	w procentach		
0	39	36	42
1	26	28	26
2	25	28	25
3	10	8	7
Średnia liczba form pomocy udzielanej przez badanych:	1,05	1,08	0,98

Forma i częstość udzielanej pomocy charytatywnej są istotnie zróżnicowane społecznie. Materialne wspomaganie potrzebujących zależy przede wszystkim od sytuacji bytowej respondentów, poziomu ich wykształcenia oraz wielkości miejscowości zamieszkania. Do przekazywania w minionym roku na cele dobroczynne pieniędzy oraz dóbr rzeczowych stosunkowo najczęściej przyznają się osoby najlepiej oceniające sytuację materialną swoich gospodarstw domowych, osiągające najwyższe dochody *per capita*, legitymujące się wyższym wykształceniem oraz mieszkające w największych miastach. Ze względu na status zawodowy są to przede wszystkim: kadra kierownicza oraz specjaliści wyższego i średniego szczebla, a także pracownicy administracyjno-biurowi oraz prywatni przedsiębiorcy. Materialne wspieranie potrzebujących częściej niż inni deklarują również osoby mające od 35 do 44 lat oraz respondenci praktykujący religijnie kilka razy w tygodniu. W minionym roku w tego typu pomoc nieco częściej angażowały się kobiety niż mężczyźni. Jeżeli zaś chodzi o poświęcanie innym swojej pracy i czasu, wyróżniają się *in plus* osoby z wyższym wykształceniem, zwłaszcza kadra kierownicza i specjaliści, a także średni personel techniczny oraz rolnicy (zob. tabele aneksowe).

Cechy społeczno-demograficzne istotnie różnicują również **zakres niesionej pomocy charytatywnej**. W ubiegłym roku w żadną jej formę nie angażowała się większość bezrobotnych (61%), rolników (61%), rencistów (60%), osób źle oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych (61%), respondentów z wykształceniem podstawowym (58%), mieszkańców wsi (56%), pracowników usług (56%), robotników niewykwalifikowanych (54%), osób mających wykształcenie zasadnicze zawodowe (52%) oraz połowa badanych w wieku 65 lat i starszych (50%) – por. tabela 3.

W 2009 roku w stosunkowo najszerszym zakresie pomagali potrzebującym respondenci najlepiej wykształceni, zwłaszcza kadra kierownicza oraz specjaliści wyższego i średniego szczebla, osoby najlepiej sytuowane, mieszkańcy największych miejscowości, badani w wieku 35–44 lata, respondenci najczęściej uczestniczący w praktykach religijnych, a także prywatni przedsiębiorcy, pracownicy administracyjno-biurowi oraz uczniowie i studenci (por. tabela 3).

Tabela 3

Cechy społeczno-demograficzne	Odsetki respondentów udzielających w 2009 roku pomocy charytatywnej			Średnia na skali 0-3
	Liczba form pomocy:			
	0 form	1-2 formy	3 formy	
Ogółem	42	51	7	0,98
Płeć				
Mężczyźni	45	49	6	0,89
Kobiety	38	53	9	1,07
Wiek				
Od 18 do 24 lat	44	47	9	0,96
25-34	37	56	7	1,03
35-44	34	52	14	1,24
45-54	43	47	9	0,95
55-64	41	53	6	1,04
65 lat i więcej	50	49	1	0,71
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	38	7	0,72
Miasto do 20 tys.	33	61	6	1,05
20-100 tys.	45	47	8	0,94
101-500 tys.	33	57	10	1,21
501 tys. i więcej mieszkańców	18	75	7	1,40
Wykształcenie				
Podstawowe	58	39	3	0,63
Zasadnicze zawodowe	52	43	6	0,78
Średnie	33	60	8	1,12
Wyższe	17	65	18	1,61
Grupa społeczno-zawodowa (pracujący)				
Kadra kierownicza, specjaliści z wyższym wykształceniem	17	58	25	1,72
Średni personel, technicy	18	72	10	1,41
Pracownicy administracyjno-biurowi	24	70	5	1,26
Pracownicy usług	56	41	3	0,72
Robotnicy wykwalifikowani	39	54	7	0,98
Robotnicy niewykwalifikowani	54	41	5	0,72
Rolnicy	61	30	9	0,72
Pracujący na własny rachunek	21	70	9	1,31
Bierni zawodowo				
Renciści	60	39	1	0,59
Emeryci	48	48	4	0,83
Uczniowie i studenci	33	56	11	1,16
Bezrobotni	61	35	3	0,59
Dochody na jedną osobę w gospodarstwie domowym				
Do 500 zł	46	48	5	0,84
501-750 zł	48	46	6	0,86
751-1000 zł	40	54	6	0,93
1001-1500 zł	38	51	11	1,12
Powyżej 1500 zł	16	76	8	1,42
Ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego				
Złe	61	37	3	0,61
Średnie	47	48	6	0,87
Dobre	30	59	11	1,23
Uczestnictwo w praktykach religijnych				
Kilka razy w tygodniu	31	65	4	1,13
Raz w tygodniu	41	51	8	1,00
1-2 razy w miesiącu	48	45	7	0,90
Kilka razy w roku	43	49	8	0,96
W ogóle nie uczestniczy	37	56	6	0,98

OGÓLNY WSKAŹNIK DOBROCZYNNOSCI

Jeśli trzy wymiary zaangażowania w działalność charytatywną w 2009 roku poszerzymy o dobrowolną i nieodpłatną pracę na rzecz swojej społeczności lokalnej w tym czasie (dotyczy 20% ankietowanych) oraz o aktywność w ramach wolontariatu (6%), okaże się, że działania o charakterze dobroczynnym podejmowało w minionym roku blisko dwie trzecie dorosłych Polaków (63%). Jedna czwarta (26%) angażowała się w jedną z omawianych form pomocy, co piąty badany (21%) działał na dwa różne sposoby, a jedna szоста (16%) miała sposobność wykazać się w co najmniej trzech formach działalności na rzecz innych.

Ogólny wskaźnik dobroczynności (średnia liczba form dobrowolnego i bezpłatnego zaangażowania w działalność na rzecz swojej społeczności lokalnej lub potrzebujących) liczony dla ogółu dorosłych Polaków jest niemal taki sam jak przed dwoma laty i wynosi 1,24.

Tabela 4

Liczba form zaangażowania w działalność na rzecz innych	Zaangażowanie w działalność dobroczynną w latach:	
	2007	2009
	w procentach	
0	36	37
1	25	26
2	23	21
3	9	9
4	5	5
5	2	2
Średnia liczba form zaangażowania	1,29	1,24

W minionym roku w różnego rodzaju formy działalności na rzecz innych stosunkowo najczęściej angażowali się przedstawiciele kadry kierowniczej oraz specjaliści wyższego szczebla (wskaźnik dobroczynności dla tej grupy wynosi 2,22), respondenci z wyższym wykształceniem (1,97), osoby o dochodach powyżej 1500 zł *per capita* (1,69), mieszkańcy największych miast (1,69), personel zawodowy średniego szczebla (1,66), badani dobrze oceniający sytuację materialną swoich gospodarstw domowych (1,57), respondenci w wieku od 35 do 44 lat (1,54) oraz osoby uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (1,50).

Tabela 5

Cechy społeczno-demograficzne	Średni wskaźnik dobroczynności
Ogółem	1,24
Płeć	
Mężczyźni	1,14
Kobiety	1,32
Wiek	
Od 18 do 24 lat	1,35
25–34	1,29
35–44	1,54
45–54	1,21
55–64	1,31
65 lat i więcej	0,79
Miejsce zamieszkania	
Wieś	0,98
Miasto do 20 tys.	1,27
20–100 tys.	1,16
101–500 tys.	1,48
501 tys. i więcej mieszkańców	1,69
Wykształcenie	
Podstawowe	0,86
Zasadnicze zawodowe	0,99
Średnie	1,38
Wyższe	1,97
Grupa społeczno-zawodowa (pracujący)	
Kadra kierownicza, specjaliści z wyższym wykształceniem	2,22
Średni personel, technicy	1,66
Pracownicy administracyjno-biurowi	1,49
Pracownicy usług	0,90
Robotnicy wykwalifikowani	1,18
Robotnicy niewykwalifikowani	0,90
Rolnicy	1,16
Pracujący na własny rachunek	1,62
Bierni zawodowo	
Renciści	0,73
Emeryci	1,01
Uczniowie i studenci	1,63
Bezrobotni	0,68
Dochody na jedną osobę w gospodarstwie domowym	
Do 500 zł	1,08
501–750 zł	1,12
751–1000 zł	1,11
1001–1500 zł	1,37
Powyżej 1500 zł	1,69
Ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego	
Złe	0,80
Średnie	1,07
Dobre	1,57
Uczestnictwo w praktykach religijnych	
Kilka razy w tygodniu	1,50
Raz w tygodniu	1,28
1–2 razy w miesiącu	1,13
Kilka razy w roku	1,15
W ogóle nie uczestniczy	1,22

Wskaźnik dobroczynności za miniony rok ma najniższą wartość w przypadku bezrobotnych (0,68), rencistów (0,73), osób w wieku 65 lat i starszych (0,79), respondentów najgorzej oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych (0,80) oraz badanych z wykształceniem podstawowym (0,86).

Jak się okazuje, istotne znaczenie dla dobroczynności ma kwestia zaufania, prospołecznego nastawienia oraz przekonania o skuteczności wspólnego działania. Respondenci przeświadczeni, że większości ludzi można ufać, że obecnie trzeba być bardziej wrażliwym i gotowym do pomocy innym oraz że działając wspólnie z innymi można osiągnąć więcej niż samemu, a ponadto – że wspólnym zaangażowaniem można pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojej społeczności, zdecydowanie częściej udzielają się na rzecz innych niż ci, którzy sądzą, że w stosunkach z innymi trzeba być bardzo ostrożnym, że należy bardziej koncentrować się na walce o swoje sprawy, nie zważając na innych, że współpraca z innymi to na ogół marnowanie czasu oraz że nawet wspólnie działając nie jest się w stanie pomóc potrzebującym ani rozwiązać problemów swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta.

Tabela 6

Średni wskaźnik dobroczynności wśród ankietowanych podzielających poniższe poglądy	
Ogólnie rzecz biorąc, większości ludzi można ufać 1,46	W stosunkach z innymi trzeba być bardzo ostrożnym 1,17
Obecnie trzeba bardziej koncentrować się na walce o swoje sprawy nie zważając na innych 0,89	Obecnie trzeba być bardziej wrażliwym i gotowym do pomocy innym ludziom 1,39
Działając wspólnie z innymi ludźmi można osiągnąć więcej niż samemu 1,36	Współpraca z innymi ludźmi to na ogół marnowanie czasu 0,80
Ludzie tacy jak ja działając wspólnie z innymi mogą pomóc potrzebującym lub rozwiązać niektóre problemy swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta 0,77	Ludzie tacy jak ja nawet działając wspólnie z innymi nie są w stanie pomóc potrzebującym ani rozwiązać problemów swojego środowiska, osiedla, wsi lub miasta 1,50



Z naszych badań wynika, że z roku na rok systematycznie maleje liczba osób udzielających potrzebującym pomocy rzeczowej, a także takich, które działając charytatywnie ofiarują innym swoją pracę lub usługi. W porównaniu z rokiem 2009, który – przypomnijmy – upłynął pod znakiem kryzysu ekonomicznego, zmniejszył się również odsetek respondentów deklarujących finansowe wspieranie akcji charytatywnych. Jak się jednak okazuje, mimo tych niekorzystnych zmian, ogólny wskaźnik dobroczynności rozumianej jako zaangażowanie (w różnej formie – nie tylko materialnej) w działalność na rzecz lokalnej społeczności oraz osób potrzebujących utrzymuje się od dwóch lat na w miarę stałym poziomie. W 2009 roku blisko dwie trzecie dorosłych Polaków (63%, o 1 punkt mniej niż dwa lata wcześniej) przynajmniej raz podjęło działanie o charakterze dobroczynnym.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

Tabela 1

		Czy w minionym roku przekazał(a) Pan(i) pieniądze na cele dobroczynne?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		49	51	1052
Płeć	Mężczyźni	46	54	497
	Kobiety	52	48	555
Wiek	18-24 lata	43	57	143
	25-34	53	47	203
	35-44	58	42	155
	45-54	48	52	187
	55-64	49	51	181
	65 lat i więcej	44	56	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	63	393
	Miasto do 20 tys.	52	48	135
	20-100 tys.	44	56	202
	101-500 tys.	61	39	172
	501 tys. i więcej mieszk.	72	28	150
Wykształcenie	Podstawowe	33	67	269
	Zasadnicze zawodowe	40	60	268
	Średnie	58	42	355
	Wyższe	73	27	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	26	92
	Średni personel, technicy	61	39	40
	Pracownicy adm.-biurowi	65	35	57
	Pracownicy usług	39	61	67
	Robotnicy wykwalifikowani	52	48	129
	Robotnicy niewykwalifik.	31	69	50
	Rolnicy	33	67	56
Pracujący na własny rach.	76	24	51	
Bierni zawodowo	Renciści	34	66	85
	Emeryci	46	54	212
	Uczniowie i studenci	52	48	101
	Bezrobotni	27	73	59
	Gospodynie domowe i inni	50	50	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	64	36	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	52	48	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	58	42	247
	prywatnym gosp. rolnym	34	66	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	42	58	215
	501-750	43	57	161
	751-1000	52	48	193
	1001-1500	56	44	115
	Powyżej 1500 zł	75	25	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	71	143
	Średnie	45	55	478
	Dobre	61	39	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	53	47	59
	Raz w tygodniu	51	49	507
	1-2 razy w miesiącu	45	55	169
	Kilka razy w roku	47	53	198
	W ogóle nie uczestniczy	51	49	119
Poglądy polityczne	Lewica	55	45	136
	Centrum	53	47	351
	Prawica	58	42	341
	Trudno powiedzieć	26	74	223

Tabela 2

		Czy w minionym roku przekazał(a) Pan(i) rzeczy, np. ubrania, książki, na cele dobroczynne?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		37	63	1052
Płeć	Mężczyźni	31	69	497
	Kobiety	43	57	555
Wiek	18-24 lata	38	62	143
	25-34	38	62	203
	35-44	49	51	155
	45-54	36	64	187
	55-64	41	59	181
	65 lat i więcej	23	77	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	76	393
	Miasto do 20 tys.	41	59	135
	20-100 tys.	38	62	202
	101-500 tys.	45	55	172
	501 tys. i więcej mieszk.	59	41	150
Wykształcenie	Podstawowe	24	76	269
	Zasadnicze zawodowe	29	71	268
	Średnie	41	59	355
	Wyższe	66	34	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	31	92
	Średni personel, technicy	59	41	40
	Pracownicy adm.-biurowi	51	49	57
	Pracownicy usług	27	73	67
	Robotnicy wykwalifikowani	37	63	129
	Robotnicy niewykwalifik.	33	67	50
	Rolnicy	19	81	56
Pracujący na własny rach.	37	63	51	
Bierni zawodowo	Renciści	20	80	85
	Emeryci	31	69	212
	Uczniowie i studenci	48	52	101
	Bezrobotni	23	77	59
	Gospodynie domowe i inni	38	62	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	55	45	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	43	57	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	60	247
	prywatnym gosp. rolnym	21	79	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	30	70	215
	501-750	32	68	161
	751-1000	34	66	193
	1001-1500	43	57	115
	Powyżej 1500 zł	55	45	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	74	143
	Średnie	32	68	478
	Dobre	47	53	431
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	50	50	59
	Raz w tygodniu	37	63	507
	1-2 razy w miesiącu	35	65	169
	Kilka razy w roku	37	63	198
	W ogóle nie uczestniczy	35	65	119
Poglądy polityczne	Lewica	40	60	136
	Centrum	37	63	351
	Prawica	42	58	341
	Trudno powiedzieć	29	71	223

Tabela 3

		Czy w minionym roku przeznaczył(a) Pan(i) własną pracę, usługi na cele dobroczynne?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		12	88	1048
Płeć	Mężczyźni	12	88	494
	Kobiety	12	88	554
Wiek	18-24 lata	16	84	143
	25-34	12	88	203
	35-44	17	83	154
	45-54	12	88	187
	55-64	13	87	180
	65 lat i więcej	4	96	181
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	89	392
	Miasto do 20 tys.	12	88	135
	20-100 tys.	13	87	202
	101-500 tys.	15	85	171
	501 tys. i więcej mieszk.	10	90	148
Wykształcenie	Podstawowe	6	94	268
	Zasadnicze zawodowe	9	91	267
	Średnie	14	86	355
	Wyższe	22	78	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	70	90
	Średni personel, technicy	20	80	40
	Pracownicy adm.-biurowi	10	90	57
	Pracownicy usług	6	94	67
	Robotnicy wykwalifikowani	9	91	128
	Robotnicy niewykwalifik.	8	92	50
	Rolnicy	20	80	56
Pracujący na własny rach.	18	82	51	
Bierni zawodowo	Renciści	5	95	84
	Emeryci	6	94	212
	Uczniowie i studenci	16	84	101
	Bezrobotni	9	91	59
	Gospodynie domowe i inni	9	91	53
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	79	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	88	85
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	89	247
	prywatnym gosp. rolnym	19	81	45
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	88	214
	501-750	11	89	161
	751-1000	7	93	193
	1001-1500	13	87	115
	Powyżej 1500 zł	11	89	120
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	94	141
	Średnie	10	90	478
	Dobre	16	84	429
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	90	58
	Raz w tygodniu	12	88	506
	1-2 razy w miesiącu	10	90	169
	Kilka razy w roku	12	88	196
	W ogóle nie uczestniczy	12	88	119
Poglądy polityczne	Lewica	15	85	134
	Centrum	12	88	351
	Prawica	13	87	339
	Trudno powiedzieć	8	92	223